

Gradonačelnik Podgorice dr Ivan Vuković

Kapitalni projekti investicija u budućnost

Opasnost od bolesti Covid-19 i dalje traje, i surovo je realna. Samoobmanjivanje je luksuz koji sebi ne smijemo da dopustimo. Ovo je doba kada se nanovo dokazuje čojstvo, a junaštvo se ogleda u brizi za drugoga, poručio je u intervjuu Glasnik Privredne komore gradonačelnik Podgorice dr **Ivan Vuković**.

Glasnik: U vrijeme pisanja ovog intervjua, u Crnoj Gori, nakon kratkog Corona-Free perioda, ponovo brojimo oboljele. Kako to komentarišete? Kako ste Vi lično doživjeli pandemijsku krizu i šta je Glavni grad uradio, odnosno i dalje radi za svoje žitelje kako bi ublažio njene posljedice?

I. Vuković: Suočili smo se i suočavamo sa nesvakidašnjim izazovom koji prijete da ugrozi cjelokupnu civilizaciju, udarajući direktno u njenu osnovu – čovjeka samog. U prvoj utakmici uspjeli smo da zaustavimo pošast odgovornim ponašanjem države i građana. Taj kratak, ali značajan period nijesmo proveli u slavlju, već u pripremama za nove, eventualno neželjene scenarije, od kojih se jedan, nažalost, i ostvario. Teško je u borbi sa tako perfidnim neprijateljem, izolovati samo jedan ključni razlog za njegov povratak, ali zasigurno se može reći da neodgovornost i neozbiljnost određenih pojedinaca može dovesti do katastrofe.

U cilju čuvanja ljudskih života i minimizovanja patnje, Glavni grad je preduzeo značajan broj mjera, uvažavajući preporuke nauke i struke. Bili smo na terenu spašavajući ugrožene, a paralelno sa tom misijom gradski sistem nije prestajao da bude na raspolaganju svim građanima. Prednost je to što smo se s ovim izazovom suočili u vremenu u kojem je moguće brzo prikupljanje podataka i analize stanja, i na osnovu toga brza primjena efikasnih mjera, što je bilo nezamislivo svega deceniju unazad. Zaista mogu reći da se ponosim načinom na koji smo odgovorili ovom izazovu u svim njegovim aspektima. Nije bilo povlačenja, niti odugovlačenja. Pri-sebnost, savjest i lična odgovornost predstavljaju ključne aspekte u spašavanju ljudskih života. Moramo da shvatimo da opasnost i dalje traje, i da je surovo realna. Samoobmanjivanje je luksuz koji sebi ne smijemo da dopustimo. Ovo je doba kada se nanovo dokazuje čojstvo, a junaštvo se ogleda u brizi za drugoga.

Glasnik: Kako su se u ovom periodu pokazala privredna društva čiji je osnivač Glavni grad? Da li je bilo poteškoća u njihovom radu?

I. Vuković: Analiza podataka o poslovanju privrednih društava Glavnog grada u ovoj godini pokazuje da će većina imati smanjene prihode i neplanirane troškove uzrokovane pandemijom, što ih dovodi u situaciju da očekuju pomoć Glavnog grada u prevazilaženju finansijskih problema.

Osim znatno većih izdataka za potrebe održavanja higijene javnih površina, treba imati u vidu da je set mjera uvedenih Odlukom o ublažavanju finansijskih posljedica koronavirusa u Podgorici, kojim smo izašli u susret potrebama privatnog sektora i građana u nastaloj krizi, direktno uticao na smanjenje prihoda naših privrednih društva, koja su u periodu od tri mjeseca u cjelosti ili djelimično ostala bez priliva sredstava od izdavanja prostora u zakup, naplate poreza, kao i naplate određenih komunalnih naknada i usluga. Mjerama su najviše pogođene "Tržnice i pijace", "Sportski objekti" i "Parking servis", a u određenoj mjeri i "Čistoća", "Vodovod i kanalizacija" i "Deponija". Uvažavajući sve ovo, pripremili smo rebalans budžeta kojim smo predvidjeli povećanje sredstva za transfere privrednim društvima u iznosu od 530.000 eura, kao i povećanje sredstava za tekuće održavanje javne infrastrukture u iznosu od 150.000 eura. U okviru kapitalnog budžeta privrednim društvi-

ma data je i značajna podrška za kupovinu nedostajuće opreme.

Glasnik: Budžet Podgorice za 2020. godinu izglasan je u jednom od najvećih iznosa do sada. Kako su se posljedice COVID-19 odrazile na realizaciju budžeta?

I. Vuković: Odlukom o budžetu Glavnog grada Podgorica za 2020. godinu ukupni primici su planirani u iznosu od 93.703.000 eura, dok su nacrtom rebalansa planirani u iznosu od 89.600.500 eura, što je umanjenje za 4,38 odsto. Kao što sam već napomenuo u odgovoru na Vaše prethodno pitanje, ovo smanjenje je dobrim dijelom uslovljeno Odlukom o ublažavanju finansijskih posljedica koronavirusa, kojom smo se odrekli dijela prihoda kako bismo pomogli privatnom sektoru i građanima. Uvjeren sam da smo donijeli dobru odluku, jer smo kao lokalna uprava dužni da teret gubitaka, koji se nažalost nisu mogli izbjeći, podijelimo sa svim subjektima zajednice.

Glasnik: U kojoj mjeri će se, po Vašoj procjeni, kriza odraziti na privredu Podgorice? Koje su grane najviše pogođene? Kako se kriza odražava na turizam, pošto je Podgorica jedan od gradova sa najvećom turističkom posjetom u zemlji?

I. Vuković: Negativnim ekonomskim efektima korona-krize pogođeni su svi sektori privrede, pa samim tim i svi građani Podgorice. Posebno je negativan uticaj na sektor usluga, naročito ako se ima u vidu brojnost uslužnih objekata u gradu, odnosno činjenica da je na kraju marta 2020. godine ukupan broj aktivnih zanatskih objekata bio oko 1.400, ugostiteljskih oko 1.700, a trgovinskih preko 5.000. Podsjećam Vas da svi oni, izuzimajući farmaceutske i prehrambene prodajne objekte, nisu poslovali, odnosno nisu ostvarivali bilo kakve prihode u periodu od puna dva mjeseca.

Slično stvari stoje i sa turizmom. Pokazatelji s početka godine su bili sjajni. Za prva tri mjeseca u Podgorici je ostvareno 39.461 noćenje, što ju je pozicioniralo odmah iza Budve kao prijestonice turizma. Očekivanja su zato bila da će 2020. godina biti turistički rekordna, ali pandemija je učinila da o tome više ne može biti riječi.

Glasnik: Prije oko pola godine startovala je realizacija, kako ste rekli, projekta vijeka za Podgoricu, vezanog za sistem prečišćavanja otpadnih voda. Šta će Podgorica dobiti ovom vrijednom investicijom, u kojoj je fazi realizacija projekta? Da li će se i kako korona kriza odraziti na ovaj projekat?

I. Vuković: Realizacija projekta "Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda", koji podrazumijeva izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda sa pripadajućom kolektorskom mrežom, obezbijediće preduslove za ubrzan razvoj Podgorice u narednih 50 godina.

Dugoročno i na ekološki prihvatljiv način riješićemo prikupljanje i tretman otpadnih voda i poboljšati opšte uslove kvaliteta života i zdravlja građana Podgorice. Novo postrojenje zadovoljiće potrebe za 230.000 stanovnika – skoro četiri puta više nego što je kapacitet postojećeg. Jedna od značajnih dimenzija projekta je i zaštita režima podzemnih voda Zetske ravnice, očuvanje vodoizvorišta i smanjenje zagađenja rijeke Morače.

Realizacija je započeta u skladu sa predviđenim planom i projektovanim rokovima. Ni kriza izazvana pandemijom nije značajno imala uticaj na tok projekta, a vjerujemo da će tako i ostati. Trenutno je u toku izgradnja primarnog cjevovoda koji će povezati postojeće i buduće postrojenje. Počeli smo i sa izgradnjom sekundarne kanalizacione mreže u naseljima Konik, Murtočina, Zlatica i Zago-

rič. Pred nama je početak gradnje pješačkog cjevovodnog mosta za prenos hidrotehničkih instalacija sa desne na lijevu obalu Morače, a objavljen je i pretkvalifikacioni poziv za izgradnju najznačajnijeg segmenta projekta, to jest samog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i tretman mulja.

Glasnik: Koji su još projekti koji se realizuju ili su u planu u neposrednoj budućnosti na području Glavnog grada i kakav je njihov značaj za razvoj Podgorice?

I. Vuković: Kapitalni projekti su investicija u budućnost. Sa zadovoljstvom konstatujem da nema dijela grada u kojem se ne realizuje neki od kapitalnih projekata ili priprema planska pretpostavka.

Uveliko se gradi Jugozapadna obilaznica, saobraćajnica bulevarskog tipa koja će povezati Petrovačku magistralu i Bulevar 21. maja, projekat vrijedan 15 miliona eura. Stvorile su se sve potrebne pretpostavke i za realizaciju bulevarske saobraćajnice prema Danilovgradu, projekat vrijedan gotovo 25 miliona eura. Radi se i na rekonstrukciji starog puta prema Danilovgradu, koji bi trebalo da bude završen tokom jeseni.

Raspisali smo tender za odabir najpovoljnijeg izvođača radova na Bulevaru Vilija Branta na Zlatici, koji će biti veza sa autoputem, kao i tender za odabir izvođača radova na budućem bulevaru kroz Gornju Goricu. Bulevar prema Tuzima se realizuje fazno, pri čemu je prva faza uveliko završena.

Uporedo sa realizacijom ovih velikih tranzitnih puteva, itekako vodimo računa i o gradskim saobraćajnicama. Ulicu Veljka Vla-

hovića na Starom aerodromu ubrzo ćemo, u saradnji sa Upravom za javne radove, pretvoriti u modernu saobraćajnicu bulevarskog tipa, sa po tri saobraćajne trake u svakom smjeru, a slično planiramo i sa Zmaj Jovinom ulicom u istom naselju.

Nastavljamo sa rekonstrukcijom magistralnog puta Golubovci – Mataguži – Tuži, projektom vrijednim million eura, koji Glavni grad u cijelosti finansira iz sopstvenih sredstava.

Realizacija svih ovih projekata je od višestrukog značaja za kvalitet života u Podgorici koja se širi, razvija i živi životom modernog grada i urbanog centra evropske Crne Gore.

Glasnik: Kakvim ocjenjujete poslovni ambijent u Podgorici i šta Glavni grad radi kako bi se on unaprijedio?

I. Vuković: U cilju dodatnog podsticanja privrednih aktivnosti u Podgorici, formiran je Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta na području Glavnog grada, ili kako ga kraće zovemo – Poslovni savjet. Njegovo djelovanje biće usmjereno na koordinaciju aktivnosti organa lokalne samouprave i drugih nadležnih institucija u cilju sprovođenja prioritarnih reformskih mjera i unapređenja poslovnog ambijenta, koje su u funkciji otklanjanja biznis barijera. Njegova uloga je i da sprovodi sve aktivnosti u cilju stvaranja uslova za veću konkurentnost i brži privredni rast na području Podgorice.

Važan korak za unapređenje privredne aktivnosti je i Odluka o osnivanju biznis zona, koju je gradski Parlament donio krajem prošle godine. Ovim aktom se uređuje način upravljanja, finansira-

Nema dijela grada u kojem se ne realizuje neki od kapitalnih projekata ili priprema planska pretpostavka, kazao je u intervjuu Glasniku gradonačelnik Podgorice dr Ivan Vuković .

nja i infrastrukturnog opremanja zemljišta definisanog kao biznis zona, djelatnosti koje se tu mogu obavljati, olakšice koje se odobravaju korisniku i druga pitanja od značaja za poslovanje. Odluka će efektuirati onda kada se usvoje najavljene izmjene Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. Postoji veliko interesovanje investitora da sami opreme lokacije, a da zauzvrat dobiju povoljnosti u formi olakšica kao što su dobijanje zemljišta u zakup do trideset godina po godišnjoj cijeni od jedan cent po kvadratu, mogućnost kupovine zemljišta u 60 mjesečnih rata, oslobađanje od plaćanja naknade za korišćenje opštinskih puteva na period od 10 godina i slično. Kriterijumi na osnovu kojih ćemo vršiti izbor naših partnera u prvom redu se odnose na planirani broj novozaposlenih lica, vrijednost investicije i stepen njenog doprinosa poboljšanju kvaliteta života građana. Biznis zone su početkom decembra predstavljene i Odboru udruženja malih i srednjih preduzeća i preduzetnika Privredne komore Crne Gore.

Gradski menadžer i Služba za međunarodnu saradnju u koordinaciji sa diplomatsko-konzularnim predstavništvima u Crnoj Gori su održali sedam prezentacija investicionih potencijala kroz manifestaciju Podgorica Investment Days, i to u saradnji sa ambasadama Austrije, Hrvatske, Njemačke, Slovenije, Turske, Kine, Italije i Francuske. Organizovanju događaja sa Ambasadom NR Kine pridružila se i Privredna komora Crne Gore, čiji su brojni predstavnici prisustvovali prezentaciji. Predstavljene su mogućnosti za ulaganje u oblastima energije i industrije, tehnologije, turizma i ugostiteljstva, saobraćaja, zdravstva, nekretnina, sporta, kulture i zabave. Ovim prezentacijama je prisustvovalo preko 300 predstavnika presti-

žnih kompanija.

Kada je riječ o podršci i jačanju preduzetništva i malog i srednjeg biznisa, kao i podsticaja kreativnog pristupa za razvoj poslovnih ideja mladih osoba, naš Centar kompetencija je u potpunosti opravdao svoj cilj. U njemu se održavaju brojne obuke i mentorski programi za MMSP i nezaposlene mlade osobe u oblasti razvoja poslovnih kompetencija, kao i za uvođenje novih tehnologija i inovativnih rješenja u poslovanje. Centar kompetencija je otvoren u saradnji sa Unijom poslodavaca Crne Gore (UPCG) kao aktivnost prekograničnog projekta competenceNET.

Glasnik: BFC sertifikacija opština sa povoljnim poslovnim ambijentom doprinosi prepoznatljivosti lokalnih samouprava u očima potencijalnih investitora. U kojoj fazi je ovaj proces u Podgorici?

I. Vuković: Glavni grad je početkom prošle godine otpočeo sa procesom dobijanja te sertifikacije. Proces vodi gradski menadžer Marjan Junčaj, uz asistenciju Biroa za podršku biznis zajednici. Nakon završene obuke u prvom kvartalu prošle godine, sertifikacioni tim je dobio pristupni kod za unos dokaza u softver, odnosno elektronsku platformu BFC-a. Došli smo do pred kraj druge faze obezbjeđivanja dokaznog materijala kada su odlukom Regionalnog Savjeta BFC SEE mreže svi procesi sertifikacije suspendovani zbog pandemije. Suspenzija je ukinuta 1. jula i sada imamo skoro četiri mjeseca za završetak implementacije.

Glasnik: Molimo Vas da ocijenite saradnju sa Privrednom komorom Crne Gore na razvoju poslovne klime, ali i u oblasti neformalnog obrazovanja.

I. Vuković: Glavni grad i Privredna komora imaju intenzivnu i sveobuhvatnu saradnju i komunikaciju u pronalaženju najboljih rješenja za realizaciju zajedničkog cilja – unapređenja kvaliteta i obima ukupnih privrednih aktivnosti na području Podgorice. Prirodno je da je najtješnja saradnja u oblasti komunalne privrede, a direktor našeg preduzeća "Vodovod i kanalizacija" Filip Makrid ujedno je i predsjednik Odbora udruženja komunalne privrede Privredne komore. Vjerujem da predstavnici naših institucija zajedničkim radom i analizama u budućnosti mogu još više doprinijeti unapređenju normativnog okvira, prije svega u sferi komunalne privrede, ali i u drugim privrednim granama.

Kada je riječ o neformalnom obrazovanju, od posebnog je značaja pružanje podrške početnicima u biznisu, obezbjeđivanje stručnih znanja, obuka i treninga, koji će im pomoći da definišu svoju biznis ideju, da otvore novo preduzeće i unaprijede svoje kapacitete za dalji rast i razvoj. Neophodno je pružiti i nefinansijsku podršku u pomoći postojećim preduzećima u njihovim naporima za dalji razvoj i rast. S tim u vezi, sa Privrednom komorom Crne Gore, kao institucionalnim partnerom svim donosiocima odluka na državnom i lokalnom nivou, Sekretarijat za preduzetništvo već nekoliko godina organizuje edukativne seminare za preduzetnike, imajući u vidu da se znanja i vještine kadrova u privredi moraju stalno unapređivati. Obrazovani i obučeni ljudski resursi u savremenom društvu su osnova za razvoj nacionalne privrede. Godišnje seminarima prisustvuje više od 500 učesnika.

Organizovan je i veliki broj okruglih stolova na različite teme, a predstavnici Privredne komore aktivno učestvuju i u radnoj grupi lokalnog partnerstva za zapošljavanje u okviru EU-SOPES projekta "Dalji razvoj lokalnih inicijativa za zapošljavanje u Crnoj Gori".

